

สถานการณ์การพนัน กลุ่มผู้สูงวัย ปี 2562

คนจำนวนหนึ่งอาจเล่นการพนันเพื่อความสนุก เพลิดเพลิน แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีจำนวนไม่น้อยที่เล่นการพนันเกินขอบเขต จนเกิดผลกระทบหลายอย่างตามมา ไม่ว่าจะเป็นการติดพนันหนีสินจากการเล่นพนัน ปัญหาสุขภาพ ฯลฯ ผู้สูงวัยถือเป็นหนึ่งกลุ่มเสี่ยงสำคัญที่มีโอกาสเสพติดการพนันและได้รับผลกระทบจากการพนัน

เนื่องจากผู้สูงวัยเป็นกลุ่มที่มีเงินเก็บออมจากการทำงาน มีเวลาว่าง เบื่อ เหงา อยากหากิจกรรมที่สนุกสนาน เพลิดเพลินทำ การเล่นพนันเป็นครั้งคราวเป็นประโยชน์ในแง่การพักผ่อนหย่อนใจ คลายเครียด ได้เข้าสังคมกับคนอื่น แต่ก็พบว่าผู้สูงวัยติดการพนันจนเป็นปัญหา บางคนต้องสูญเสียเงินที่ออมมาตลอดชีวิต บางคนต้องเผชิญกับปัญหาทางการเงิน ขาดเงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะมีรายได้จากทรัพย์สินหรือเงินบำนาญหรือเงินสวัสดิการแบบคงที่ ไม่มีช่องทางทำงานหาเงินมาชดเชยหรือใช้หนี้ได้เหมือนคนหนุ่มสาว บางคนเกิดผลกระทบด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ฯลฯ

รายงานการสำรวจสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย ปี 2562 ดำเนินการสำรวจและประมวลผลข้อมูลโดย ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิหลายชั้น (Stratified Multi-stage sampling) กับประชากรไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปใน 77 จังหวัด จำนวน 44,050 ตัวอย่าง พบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงวัยหรือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 6,139 ตัวอย่าง ในจำนวนนี้เป็นผู้สูงวัยที่เคยมีประสบการณ์เล่นการพนันร้อยละ 76.2 หรือประมาณ 5.672 ล้านคน เป็นผู้สูงวัยหญิง 2.970 ล้านคน ผู้สูงวัยชาย 2.702 ล้านคน

“ **ควยใต้ดิน สลากกินแบ่งรัฐบาล และพนันไพ่ เป็นประเภทการพนันที่เล่นครั้งแรกของผู้สูงวัยหญิงกว่าร้อยละ 90 และผู้สูงวัยชายกว่าร้อยละ 70 ถัดมาคือ ไฮโล ไก่ชน น้ำเต้าปูปลา มวย/มวยคู่ และอื่นๆ** ”

ผู้สูงวัย
ที่เล่นการพนัน
ประมาณร้อยละ 80
เริ่มเล่นพนันครั้งแรก
ตอนอายุไม่เกิน 30 ปี

ผู้สูงวัย
เริ่มเล่นการพนัน
เร็วที่สุดเล่นพนัน
ครั้งแรก
ตอนอายุ 7 ปี

ผู้สูงวัยกว่า
50,000 คน
เริ่มเล่นพนัน
ในวัยเกษียณ

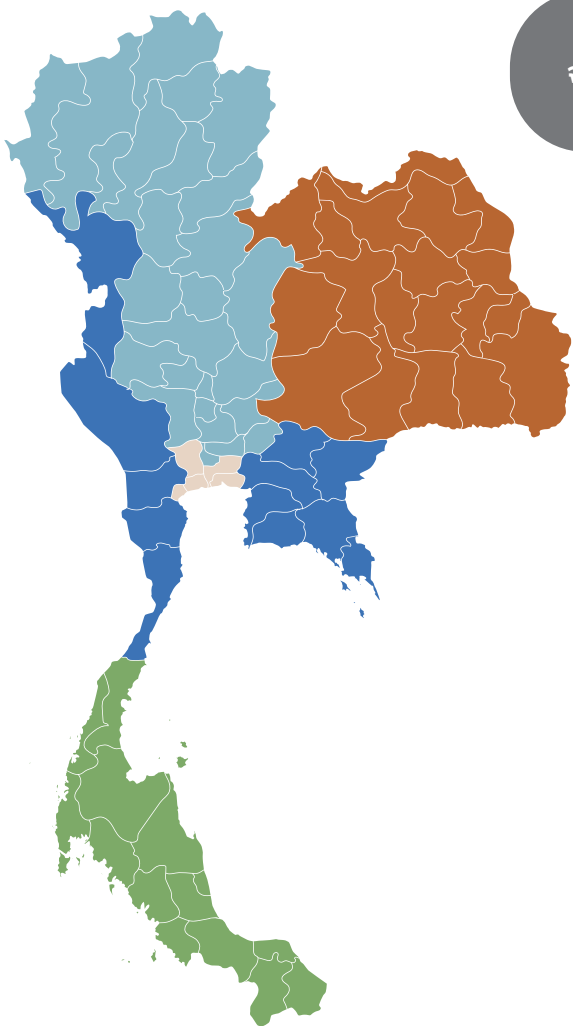
ผู้สูงวัย
เริ่มเล่นการพนัน
ตอนอายุมาก
เล่นพนันครั้งแรก
ตอนอายุ 62 ปี

ผู้สูงอายุไทยเกือบครึ่ง เล่นการพนันในปี 2562

เมื่อสอบถามถึงการเล่นพนันในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่ามีผู้สูงอายุเล่นการพนันมากถึงร้อยละ 45.1 หรือประมาณ 3.357 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุชาย 1.724 ล้านคน ผู้สูงอายุหญิง 1.633 ล้านคน

การจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้สูงอายุเล่นการพนันมากที่สุด คือประมาณ 1.174

ล้านคน ถัดมาคือภาคกลาง กรุงเทพฯและปริมณฑล ภาคเหนือ และภาคใต้ แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประชากรในภูมิภาคนั้นๆ พบว่า กรุงเทพฯและปริมณฑล มีสัดส่วนผู้สูงอายุเล่นการพนันสูงสุดที่ร้อยละ 55.4 ถัดมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคเหนือ (แผนภาพที่ 1)

ค่าประมาณการจำนวนผู้เล่นพนัน (ล้านคน)

สัดส่วนผู้เล่นพนันเปรียบเทียบกับประชากรในภูมิภาค (ร้อยละ)

0.442

33.3

1.174

48.0

0.669

42.4

0.632

55.4

0.439

46.5

แผนภาพที่ 1

ค่าประมาณการจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เล่นการพนันในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา และสัดส่วนผู้เล่นพนันเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากร จำแนกตามภูมิภาค

ปี 2562
ผู้สูงวัยมั่งเงิน
ที่ใช้เล่นการพนันมากถึง
57,131 ล้านบาท
หรือเฉลี่ยคนละ
1,340 บาท
ต่อเดือน

ผู้สูงวัยชาย
ใช้เงินเล่นการพนัน
เฉลี่ยคนละ
1,632 บาท
ต่อเดือน

ผู้สูงวัยหญิง
ที่ใช้เงินเล่นการพนัน
เฉลี่ยคนละ
1,046 บาท
ต่อเดือน

ยังมีรายได้สูง ยิ่งใช้เงินเล่นพนันมาก

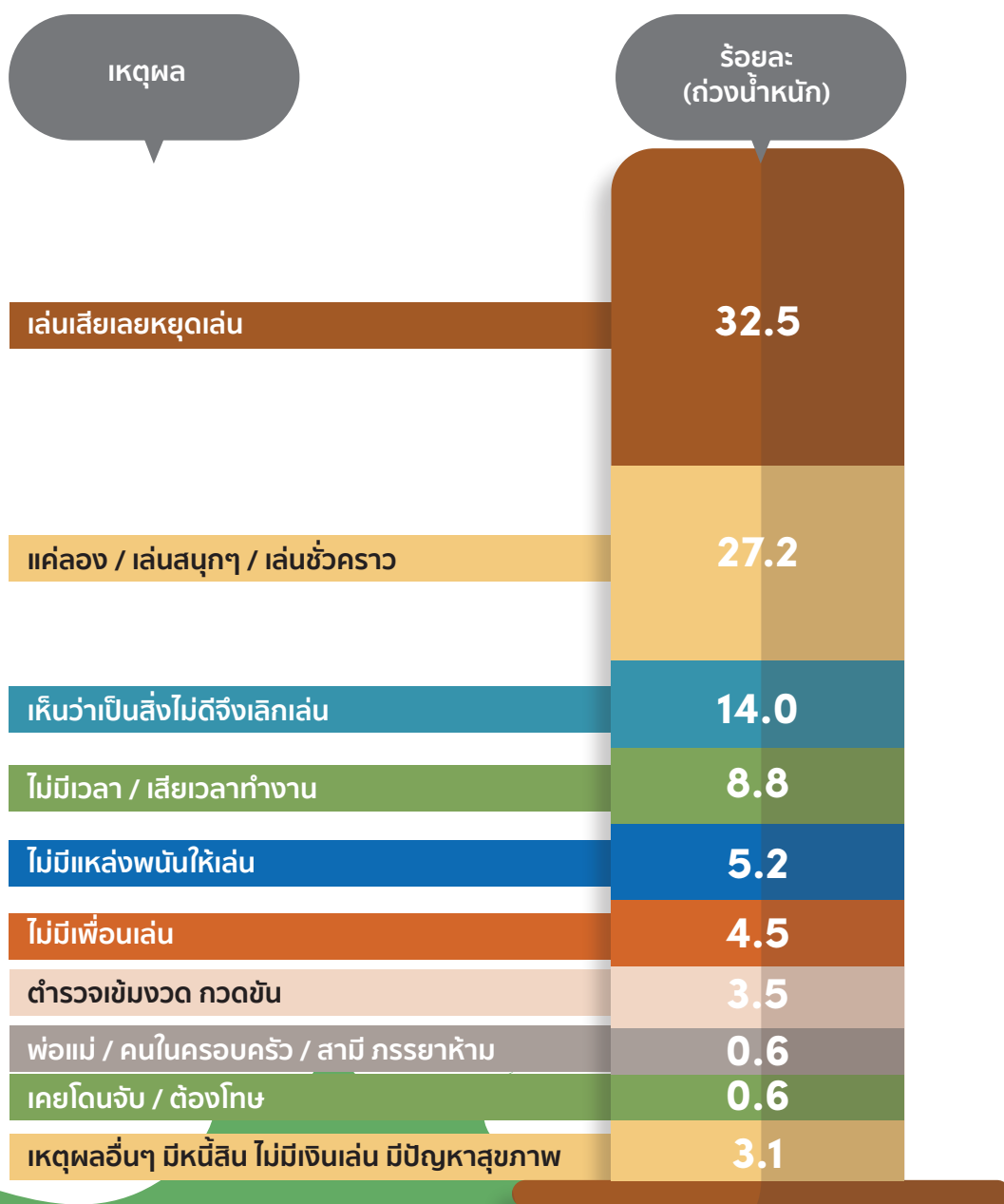
วงเงินที่ใช้เล่นการพนันของผู้สูงวัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระดับรายได้ โดยกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน ใช้เงินเล่นพนันเฉลี่ยเดือนละ 873 บาทวงเงินข้างต้นเพิ่มขึ้นเป็น 1,029 บาท ในกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ย 5,001 -10,000 บาท ต่อเดือน 1,298 บาท ในกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ย 10,001 -20,000 บาทต่อเดือน และ 3,357 บาท ในกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ย มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

ผู้สูงวัยตัดสินใจเล่นพนันหรือไม่ จากปัจจัยส่วนบุคคลมากกว่าสภาพแวดล้อม

การตัดสินใจเล่นการพนันของผู้สูงวัยเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลมากกว่าสภาพแวดล้อม ดังพบว่าผู้สูงวัยที่เล่นการพนันในปี 2562 ระบุเหตุผลที่มีน้ำหนักต่อการเล่นพนัน 3 อันดับแรก รวมกันมากถึงร้อยละ 65.7 (จาก 100.0 เปอร์เซนต์) ประกอบด้วย เป็นการเสี่ยงโชค/เสี่ยงดวง (ร้อยละ 32.6) เล่นเพื่อความตื่นเต้น/เฟลิดเฟลิน (ร้อยละ 17.5) ชอบโดยส่วนตัว (ร้อยละ 15.6)

ในอีกด้านหนึ่ง ผู้สูงวัยที่เคยมีประสบการณ์เล่นการพนันมากถึงร้อยละ 40.8 หรือประมาณ 2.315 ล้านคน หยุดหรือไม่ได้เล่นการพนันในปี 2562 โดยเหตุผลที่มีน้ำหนักต่อการหยุดเล่นพนันในปัจจุบัน อันดับแรกคือ เล่นเสีย (ร้อยละ 32.5) ขณะที่อีกร้อยละ 41.2 ให้เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ แค่ลอง/เล่นสนุกๆ/เล่นชั่วคราว (ร้อยละ 27.2) และ เห็นว่าเป็นสิ่งไม่ดีจึงเลิกเล่น (ร้อยละ 14.0) (แผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 2
เหตุผลที่ทำให้ผู้สูงอายุหยุดหรือไม่เล่นการพนันในปี 2562 (ถ่วงน้ำหนัก)

ผู้สูงวัยชายเล่นการพนัน มากกว่าผู้สูงวัยหญิง

ผู้สูงวัยส่วนใหญ่เล่นการพนันมากกว่า 1 ประเภท เฉลี่ยที่ 2 ประเภท เมื่อพิจารณาจำนวนคนเล่นการพนันแต่ละประเภท พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงวัยชายเล่นการพนันมากกว่าผู้สูงวัยหญิง ยกเว้นการพนันหวยหุ้นและพนันบิงโกเท่านั้นที่ผู้สูงวัยหญิงมีจำนวนคนเล่นการพนันมากกว่า

การพนันยอดนิยมของผู้สูงวัยทั้งชายและหญิง 3 อันดับแรก คือ สลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน และ

พนันไพ่ แต่ประเภทการพนันในลำดับถัดไปมีความแตกต่างระหว่างเพศอยู่บ้าง เช่น ผู้สูงวัยชายนิยมเล่นพนันวัวชน/ไก่ชนในลำดับที่ 4 มวยหรือมวยตู้เป็นลำดับที่ 5 พนันทายผลฟุตบอลเป็นลำดับที่ 6 ขณะที่ผู้สูงวัยหญิงนิยมเล่นพนันหวยหุ้นเป็นลำดับที่ 4 ไฮโล/โป๊ะ/น้ำเต้าปูปลาเป็นลำดับที่ 5 วัวชน/ไก่ชนเป็นลำดับที่ 6 เป็นต้น (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าประมาณการจำนวนผู้สูงวัยที่เล่นการพนันแต่ละประเภท ในปี 2562 จำแนกตามเพศ (10 อันดับ)

อันดับ	ประเภทการพนันที่เล่น ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา	ค่าประมาณการจำนวนผู้เล่นพนัน (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
1	สลากกินแบ่งรัฐบาล	1,310,094	1,258,621	2,568,716
2	หวยใต้ดิน	971,380	1,041,596	2,012,977
3	พนันไพ่	153,897	148,445	302,342
4	วัวชน/ไก่ชน	132,554	27,756	160,310
5	ไฮโล/โป๊ะ/น้ำเต้าปูปลา	87,923	42,415	130,339
6	มวยหรือมวยตู้	118,852	8,911	127,763
7	พนันทายผลฟุตบอล	71,962	13,412	85,374
8	หวยหุ้น	17,093	35,971	53,064
9	บิงโก / แข่งเรือ	10,181	1,483	11,664
10	พนันบิงโก	3,805	4,672	8,477

ต่ำสุด 1 ประเภท

สูงสุด 6 ประเภท

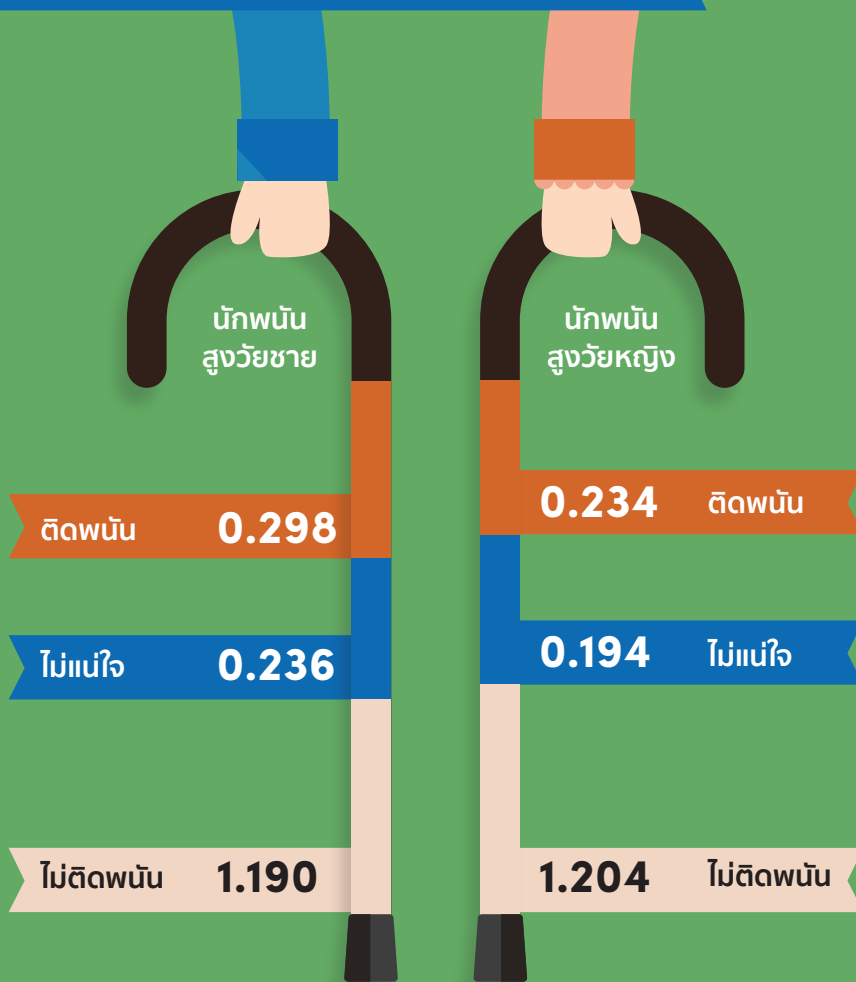
เฉลี่ย 2 ประเภท

กว่า 5 แสนคน รู้สึกว่าตนเองติดพนัน

เมื่อให้ผู้สูงอายุที่เล่นการพนันประเมินตนเองว่า "ติดการพนัน" หรือไม่ พบว่า ผู้สูงอายุที่เล่นการพนันร้อยละ 15.9 หรือประมาณ 0.532 ล้านคนระบุว่าตนเองติดพนัน จำแนกเป็นผู้สูงอายุชาย 0.298 ล้านคน และผู้สูงอายุหญิง 0.234 ล้านคน นอกจากนี้ ยังมีอีกร้อยละ 12.8 หรือประมาณ 0.430 ล้านคน ระบุว่าไม่แน่ใจว่าตนเองติดพนันหรือไม่ (แผนภาพที่ 3)

แผนภาพที่ 3

ค่าประมาณการผู้สูงอายุที่ติดพนัน
จำแนกตามเพศ (หน่วย: ล้านคน)

กลุ่มติดพนันใช้เงินเล่นการพนันมากกว่ากลุ่มอื่น

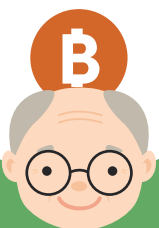
ผลสำรวจพบความเชื่อมโยงระหว่างการติดพนันกับวงเงินที่ใช้เล่นพนัน กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงอายุที่เล่นพนันโดยไม่ติดพนัน ใช้เงินเล่นพนันเฉลี่ยคนละ 830 บาทต่อเดือน วงเงินข้างต้นเพิ่มขึ้นเป็น 1,438 บาทในกลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าติดพนันหรือไม่ และเพิ่มขึ้นเป็น 3,693 บาทในกลุ่มที่ติดพนัน ซึ่งเท่ากับว่ากลุ่มที่ติดพนันใช้เงินเล่นการพนันประมาณ 4.4 เท่าของกลุ่มที่ไม่ติดพนัน

วงเงินที่ใช้เล่นพนันของผู้สูงอายุ (บาทต่อคนต่อเดือน)

กลุ่มติดพนัน
3,693 บาท

กลุ่มไม่แน่ใจ
1,438 บาท

กลุ่มไม่ติดพนัน
830 บาท

กว่า 3 แสนคน ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเล่นพนัน

ปี 2562 ผู้สูงวัยที่เล่นการพนันในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา มากถึงร้อยละ 9.2 หรือประมาณ 3.09 แสนคน ระบุว่าตนเองได้รับผลกระทบจากการเล่นพนัน บางคนได้รับผลกระทบหลายด้าน ผลกระทบที่พบมีตั้งแต่ ขาดเงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ความเครียด มีปากเสียงทะเลาะกับคนในครอบครัว เป็นหนี้ สุขภาพเสื่อมโทรม และอื่นๆ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของผลกระทบจากการเล่นพนันในปี 2562 ในกลุ่มผู้สูงวัยที่ระบุตัวตนเองได้รับผลกระทบเชิงลบจากการพนัน

ผลกระทบเชิงลบจากการเล่นพนัน	ร้อยละ	จำนวน (คน)
ขาดเงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	59.8	184,368
มีปัญหาความเครียด	39.5	121,872
มีปากเสียงทะเลาะกับคนในครอบครัว	26.1	80,424
เป็นหนี้	24.5	78,280
สุขภาพเสื่อมโทรม	15.4	47,565
เสียเวลาทำงาน	10.4	31,958
เสื่อมเสียชื่อเสียง	5.4	16,693
กำลังผิดกฎหมาย เพื่อนำเงินมาเป็นทุนเล่นพนัน	3.5	10,734
ขายทรัพย์สินของมีค่าเพื่อนำเงินมาเล่นพนัน	2.4	7,306
เสียเพื่อน ญาติ ครอบครัว	0.6	1,782

กลุ่มติดพนันได้รับผลกระทบจากการเล่นพนันมากกว่ากลุ่มอื่น

ผลสำรวจพบความเชื่อมโยงระหว่างการติดพนันกับผลกระทบ กล่าวคือ กลุ่มผู้สูงวัยที่เล่นพนันโดยไม่ติดพนันร้อยละ 3.8 ยอมรับว่าตนเองได้รับผลกระทบจากการเล่นพนัน สัดส่วนผลกระทบเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.0 ในกลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าติดพนันหรือไม่ และเพิ่มสูงถึงร้อยละ 22.4 ในกลุ่มที่ติดพนัน

เกือบแสนคนมีหนี้สินจากการเล่นพนันกว่า 580 ล้านบาท

หนึ่งในผลกระทบเชิงลบจากการเล่นพนันที่สำคัญคือ หนี้สินที่เกิดจากการเล่นพนัน ซึ่งการประสบปัญหาทางการเงินในวัยสูงอายุย่อมเป็นปัญหามากกว่าวัยอื่น

ผลสำรวจพบว่า ปี 2562 ผู้สูงอายุที่เล่นการพนันประมาณ 0.78 แสนคน มีหนี้สินจากการเล่นพนันในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา กว่า 580 ล้านบาท หรือเฉลี่ย 7,422 บาทต่อคน โดยผู้สูงอายุที่ติดพนันมีสัดส่วนของผู้ที่มีหนี้สินจากการพนันสูงกว่ากลุ่มอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่ไม่ติดพนันมีเพียงส่วนน้อย คือ ร้อยละ 0.4 ที่มีหนี้สินจากการพนัน สัดส่วนข้างต้น

เพิ่มเป็นร้อยละ 2.4 ในกลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าติดพนันหรือไม่ และเพิ่มเป็นร้อยละ 10.4 ในกลุ่มที่ติดพนัน

นอกจากนี้ผลสำรวจยังพบความเชื่อมโยงระหว่างการติดพนันกับจำนวนหนี้พนัน กล่าวคือ กลุ่มไม่ติดพนันที่เป็นหนี้ มียอดหนี้เฉลี่ยที่ 3,571 บาทต่อคน ขณะที่กลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าติดพนันหรือไม่ ยอดหนี้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 3,778 บาทต่อคน ส่วนกลุ่มที่ติดพนันพบยอดหนี้สินเฉลี่ยต่อคนสูงกว่า 2 กลุ่มแรกชัดเจนคือ 9,238 บาท

ค่าประมาณการจำนวนนักพนันสูงอายุที่มีหนี้สินและจำนวนหนี้สินจากการเล่นพนัน ในปี 2562

จำนวนนักพนันสูงอายุที่มีหนี้สินจากการเล่นพนันในปี 2562

78,270 คน

หนี้สินจากการเล่นพนันของนักพนันสูงอายุในปี 2562

580,500,900 บาท

เฉลี่ย
7,422 บาท
ต่อคน

ต่ำสุด
1,000 บาท

สูงสุด
50,000 บาท

สถานะหนี้สินที่เกิดจากการเล่นพนัน จำแนกตามสถานการณ์ติดพนัน

ผู้สูงอายุที่เล่นการพนัน

ไม่มีหนี้

มีหนี้

ยอดหนี้เฉลี่ยต่อคน

กลุ่มที่ไม่ติดพนัน

ร้อยละ 99.6

ร้อยละ 0.4

3,571 บาท

กลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าติดพนันหรือไม่

ร้อยละ 97.6

ร้อยละ 2.4

3,778 บาท

กลุ่มที่ติดพนัน

ร้อยละ 89.6

ร้อยละ 10.4

9,238 บาท

บทสรุป

งานวิจัยในต่างประเทศพบว่า การมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เชื่อโชคลาง เชื่อดวง ชะตากรรม การนิยมเล่นการพนันในหมู่พวกเขาเหมือนกัน การอยู่ใกล้สถานที่เล่นการพนัน การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีปัญหา ไม่ค่อยมีงานทำหรือทำงานหนักโดยได้ค่าจ้างต่ำ ความยากลำบาก รวมถึงความเครียดในการปรับตัวทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้คนติดการพนันในสัดส่วนสูง

สำหรับผู้สูงวัย การเล่นพนันมีจุดอ่อนหรือปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้ติดพนันได้ง่าย เพราะคนสูงวัยชอบทำพฤติกรรมแบบซ้ำซาก บางคนมีอาการหลงลืม บางคนมีความบกพร่องในการเรียนรู้ระดับหนึ่ง ฯลฯ ทำให้มีโอกาสเสพติดหรือเลิกเล่นการพนันได้ยาก

ผลสำรวจพบว่า ผู้สูงวัยที่ติดพนันจะใช้จ่ายเงินในการเล่นพนันมากกว่ากลุ่มที่ไม่ติดพนัน 4.4 เท่า รวมถึงมีสัดส่วนผู้ได้รับผลกระทบจากการพนันและมีหนี้สินจากการพนันค่อนข้างมาก นอกจากนี้งานวิจัยเชิงลึกยังพบด้วยว่า ผู้สูงวัยที่มีปัญหาติดพนันมีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวมต่ำ แต่เนื่องด้วยสังคมไทยไม่นิยมติดต่

ขอคำปรึกษาด้านสุขภาพจิต (ทั้งที่การพนันเป็นโรคทางจิตเวชกลุ่มการเสพติด) เพราะมีวัฒนธรรมที่รู้สึกอายกลัวเสียหน้า คิดว่าการติดพนันหรือการแก้ไขปัญหาจากการพนันเป็นเรื่องที่ต้องจัดการด้วยตนเอง ยิ่งเป็นผู้สูงวัยด้วยแล้วความรู้สึกกลัวเสียหน้าจะยิ่งรุนแรง ดังนั้น ผู้สูงวัยที่ประสบปัญหาจากการพนันมากถึงร้อยละ 58.6 เลือกที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ที่เหลือเลือกขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือจากคนในครอบครัวหรือเพื่อนฝูง และไม่พบผู้สูงวัยที่ติดพนันใช้บริการสายด่วนสุขภาพจิตเลิกพนัน 1323 หรือการปรึกษาจิตแพทย์เลยแม้แต่รายเดียว

จัดทำโดย
สถาบันที่ติดต่อ

ทรอสท์/ทรอส
e-mail
สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน
ห้อง 518 คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
02-218-6299
thaicgs@gmail.com
www.gamblingstudy-th.org

